

3. Клюзко О. І. Аналіз підходів до проектування системи управління економічною безпекою сучасного підприємства / О. І. Клюзко // Економіка і регіон. - 2015. - № 6. - С. 28-33.

Кулик Р.Р.

кандидат економічних наук, доцент

Попко Н.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблемою забезпечення економічної безпеки підприємства в Україні займаються недостатньо та не комплексно, тому що основну увагу приділяють економічній безпеці на рівні держави та антикризовому управлінню на рівні підприємства. Останнє стає необхідним, коли підприємство вже опинилося у стані фінансової небезпеки. Головне ж полягає в тому, щоб не допустити цього.

Економіка як система відносин охоплює певні об'єкти – підприємства. Досить часто фінансово-виробничі конфлікти і проблеми формуються саме на рівні конкретних підприємств. Проте у нормативно-правових актах рівень економічної безпеки підприємств як такий не розглядається. Загалом же в нормативних документах можна натрапити на поняття такого рівня, як національна економіка, національна безпека, безпека регіону, а економічній безпеці підприємств місця в цих документах не знайшлося.

Визначення взаємодії, співвідношення, впливу чинників безпеки на рівнях макро-, мезо- і мікроекономіки – досить складне завдання. Резюмуючи сказане, можна сказати, що є доцільність спроби регламентувати або описати поведінку цілої системи об'єктів без регламентації або опису поведінки кожного з них. З іншого боку, зрозуміло, що можливість опису поведінки системи об'єктів без опису поведінки кожного з них існує не завжди. Для цього, ймовірно, повинна бути виконана низка умов і зроблені певні допущення. Розгляд цієї проблеми виходить далеко за межі нашого дослідження. Вважається розумним припущення про те, що якщо ми розглядаємо безпеку певної системи, що входить у складнішу систему і складається, своєю чергою, з підсистем з складною взаємодією, то для нас може становити значний інтерес безпека систем як мінімум на рівень нижче досліджуваної.

Проте варто зазначити, що в законодавстві рівень економічної безпеки підприємства фактично не виділений. Найбільш можливі причини цього, на наш погляд, такі:

- масштаб подій на рівні підприємства неістотний порівняно з рівнем країни, регіону або галузі;
- процес законотворчості йде за напрямом "від загального до часткового", і тому до рівня підприємства законодавці ще не дійшли;
- підприємства – надзвичайно різнобічні об'єкти, як за організаційно-правовою формою, формою власності, галуззю або галузям економіки, масштабами діяльності, ступенем конкуренції в галузі (регіоні), економічними показниками, тому єдині загальноприйняті правові основи для них створити досить важко або практично неможливо.

Існуючі сучасні теоретико-методологічні основи дослідження економічної безпеки підприємства, на наш погляд, не повністю висвітлюють проблематику, чим знижують ефективність практичної діяльності зі забезпечення економічної безпеки підприємств. Тому особливу увагу приділимо питанню теорії економічної безпеки підприємств.

Категорія "економічна безпека" та її структурні, функціональні компоненти, зокрема за рівнями ієрархії управління почали вивчатися в Україні відносно недавно – з початку 90-х років минулого століття, що ймовірно пов'язано із здобуттям Україною незалежності, формуванням державності, становлення національних, зокрема економічних інтересів.

Спрощено порядок створення та функціонування підприємства можна зобразити таким чином:

- 1) створення юридичної особи: оформлення та реєстрація документів;
- 2) формування вищого керівництва;
- 3) створення організаційної структури, набір персоналу;
- 4) створення схем діяльності підприємства;
- 5) планування та здійснення фінансово-господарської діяльності;
- 6) формування звітності, контроль та аналіз, прийняття рішень.

На кожному з цих етапів є певна взаємодія та закладаються суперечності. Якщо виникають суперечності, то виникають і загрози економічній безпеці підприємства. Детальний розгляд наведеної вище послідовності дає змогу зробити такі висновки:

- кожен з цих етапів є визначальним для наступного (окрім останнього);
- управління діяльністю на кожному рівні відповідає рівню керівника певного рангу;
- суперечності закладаються на всіх рівнях, створюючи загрози відповідного рівня, таким чином можна говорити про рівні економічної безпеки;
- виявлення загроз на якомусь з рівнів говорить про високу ймовірність наявності проблем й на сусідніх рівнях безпеки. На вищих рівнях – це причини виявленої проблеми, на нижчих – наслідки.

Отже, можна зробити висновок про існування шести рівнів економічної безпеки підприємства:

- 1) рівень власності (акціонерний);
- 2) рівень вищого керівництва;
- 3) рівень організаційної структури, системи управління підприємства, кадрової політики;
- 4) рівень побудови бізнес-процесів;
- 5) рівень поточної фінансово-господарської діяльності;
- 6) рівень обліку, контролю, аналізу фінансово-господарської діяльності.

Для успішного забезпечення діяльності підприємства необхідно здійснювати заходи з економічного убезпечення на всіх шести рівнях. При цьому вищі рівні мають пріоритетне значення. Робота тільки на нижчих рівнях беззмістовна і часто економічно не виправдана (шостий рівень при цьому виділений, його важливість залежить від низки організаційно-управлінських питань). Використання цих шести рівнів найбільш типове та вдале для більшості підприємств.

Литвин З.Б.

кандидат економічних наук, доцент

Смик М.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА В УКРАЇНІ: НОВІ ПРАВИЛА